

Đề bài

“Có ba điều trong cuộc đời
mỗi người nếu đi qua sẽ
không lấy lại được: thời
gian, lời nói và cơ hội”.
Nêu suy nghĩ của anh
(chị) về ý kiến đó.

Bài làm

Trong cuộc đời, những thứ quý giá thường khó giữ vì thế con người có cảm giác nuối tiếc. Có những nuối tiếc qua đi có thể lấy lại được nhưng cũng có những điều không thể có được lần thứ hai. Về điều này, có ý kiến cho rằng: *“Có ba điều trong cuộc đời nếu qua đi sẽ không lấy lại được: thời gian, lời nói, cơ hội”*. Hiểu được ý kiến đó, chúng ta sẽ có một thái độ sống đúng đắn và có ý nghĩa hơn.

Câu nói là một câu khẳng định mang ý nghĩa tuyệt đối về giá trị quý báu của thời gian, lời nói và cơ hội.

Thời gian là quy luật khách quan, nằm ngoài ý muốn của con người, là sự tuần hoàn chảy trôi của vũ trụ. Thời gian đã trôi đi sẽ không bao giờ trở lại. Nói thời gian tuần hoàn chỉ là sự lặp lại của vòng quay trái đất, nhưng trong đó vạn vật sẽ không còn như cũ được nữa. Vẫn là bốn ngày của xuân, hạ, thu, đông; ba ngày của quá khứ, hiện tại, tương lai; hai ngày của hôm trước và hôm sau nhưng vạn vật thì luôn thay đổi. Cây trái đâm chồi nảy lộc vào mùa xuân sẽ tàn lụi khi đông đến, và cũng không còn hoàn toàn giống nó vào những mùa sau nữa. Con người trong hiện tại và tương lai không phải là trẻ trung, xinh đẹp của quá khứ. Cũng như bông hoa của ngày hôm trước là rực rỡ thì ngày hôm sau đã là tàn lụi, héo úa... Cùng với thời gian, tuổi trẻ và sức lực sẽ tàn phai theo năm tháng.

Lời nói như “bát nước hắt đi”, nói ra thì rất dễ dàng nhưng không thể thu lại được. Lời nói, đó là sản phẩm, phương tiện giao tiếp của con người, thể hiện trình độ phát triển của xã hội cũng như khả năng tư duy của con người. Nó là thứ con người chỉ có thể chủ động được khi đang thuộc về mình. “Lời nói gió bay” nhưng ý nghĩa và ấn tượng về nó thì sẽ còn đọng lại ở những người tiếp nhận nó, trong trường hợp cụ thể nào đó là không thể nào quên.

Cơ hội là những điều may mắn đến với ta trong cuộc sống, đó có thể là một cơ may, một thuận lợi nào đó mà nhờ nó con người thay đổi cuộc sống cũng như số phận của mình. Tuy nhiên, cơ hội lại thường rất hiếm hoi, muốn có được nó phải là sự hội tụ của rất nhiều yếu tố, và không phải ai cũng là nắm bắt được khi nó đến. Cơ hội khi đã qua đi thì khó có thể có lại lần hai.

Tất nhiên, trong cuộc sống có rất nhiều thứ quý giá đáng để người ta trân trọng bởi cuộc đời là hữu hạn và không có nhiều thời gian để bắt đầu lại. Đối với những giá trị thuộc về vật chất như tiền bạc, nó cần thiết và quan trọng đối với con người nhưng nếu mất đi, người ta vẫn có cơ hội tìm lại được. Còn với những thứ không thuộc vào ý muốn chủ quan của con người, họ khó có thể tự mình tìm lại được. Đời người không thể lúc nào cũng vẹn toàn như mình mong muốn. Thế nên mới có chuyện khi nhìn lại người ta thường hay nuối tiếc về những điều đã qua. Và thời gian, lời nói, quá khứ là những thứ phải nuối tiếc nhiều nhất. Đó là một quy luật.

“Có ba điều trong cuộc đời nếu qua đi sẽ không lấy lại được: thời gian, lời nói, cơ hội”. Có thể nói, đây là một ý kiến đúng đắn được đúc rút, chiêm nghiệm và chứng minh bằng thực tế đời sống. Mọi điều khác trong cuộc sống, xét đến cùng chính là sự bắt nguồn từ ba điều quý báu ấy. Người ta thường nói: “Nếu như được quay ngược thời gian, nếu như có được cơ hội ấy một lần nữa, tôi sẽ...”. Nghĩa là nếu như có được thời gian và cơ hội, người ta sẽ có điều kiện để làm lại và làm tốt hơn nhiều thứ... Nhưng tất nhiên, đó chỉ là “nếu như”, và những điều “nếu như” ấy sẽ không bao giờ trở thành sự thật, nghĩa là con người sẽ không thể đoạt quyền tạo hóa để quay ngược thời gian, hay đảo ngược quy luật cuộc sống để tạo lại cơ hội cho mình.

Vũ trụ bao la, thời gian của vũ trụ là tuần hoàn nhưng cuộc sống con người lại hữu hạn. Ý thức được điều này, ở từng thời kì khác nhau quan niệm về thời gian là khác nhau. Là “*người thư kí trung thành của thời đại*”, văn học phản ánh một cách chân thực và sâu sắc đời sống, quan niệm thời đại trong các sáng tác. Thời trung đại, ý thức về sự chảy trôi của thời gian, con người mong muốn gắn mình với vũ trụ, đặt mình vào vòng quay của vũ trụ để tồn tại mãi. Điều này giải thích cho việc trong văn học trung đại xuất hiện rất nhiều những hình ảnh phóng đại, con người đứng ngang tầm vũ trụ để tự khẳng định như hình ảnh người tráng sĩ “*cấp ngang ngọn giáo bảo vệ non sông đã mấy thu*”.

Cũng bởi ý thức được sự trôi chảy của thời gian, nhà thơ Mãn Giác Thiền sư trong “*Có bệnh bảo mọi người*” viết:

*“Xuân qua trăm hoa rụng
Xuân tới trăm hoa tươi
Trước mắt việc đi mãi
Trên đầu già đến rồi”*

Nguyễn Trãi vì

*“Tiếc xuân cảm đuốc mả đi chơi
Nhưng lệ xuân qua tuổi tác thêm”*

Nguyễn Du luyện tiếc khi “*Thu đến*”:

*“Bốn mùa cảnh đẹp được bao ngày
Vùn vụt thoi đưa gọi không trở lại”*

Và đã không ít người như Nguyễn Công Trứ khẳng khái ca ngợi cuộc sống hưởng thụ bởi ý thức cuộc đời là ngắn ngủi:

*“Dẫu ba vạn sáu nghìn ngày là mấy chốc
Hạn lấy tuổi để mà chơi lấy
Cuộc hành lạc bao nhiêu là lãi bấy
Nếu không chơi thiệt ấy ai bù”*

Bước sang thời hiện đại người ta càng ý thức sâu sắc hơn nữa giá trị và sự chảy trôi của thời gian. Xuân Diệu, “chàng hoàng tử của phong trào thơ Mới” có lẽ là người cuồng quýt, lo lắng nhiều nhất:

*“Nói chi là rằng xuân vẫn tuần hoàn
Nếu tuổi trẻ chẳng hai lần thắm lại
Còn trời đất nhưng chẳng còn tôi mãi
Nên bâng khuâng, tôi tiếc cả đất trời”*

Với một tâm hồn lúc nào cũng khát khao tình yêu, khát khao “giao cảm với đời” như Xuân Diệu thì bằng nào thời gian cũng là không đủ. Nhà thơ muốn níu giữ tất cả vị ngon của tình yêu và cuộc sống khi nó đang thời kì hương sắc nhất. Ông sống “vội vàng”, “không chờ nắng hạ mới hoài xuân”. Sống và tận hưởng đắm say:

*“Tôi muôn ôm
Cả sự sống mới bắt đầu mơn mớn
(...) Cho chuyénh choáng mùi thơm
Cho đã đầy ánh sáng
Cho no nê thanh sắc của thời tươi
Hỡi xuân hồng. Ta muốn cắn vào ngươi!”*

Cùng với sự chảy trôi của thời gian, lời nói và cơ hội khi đã qua đi rồi cũng không thể lấy trở lại.

Ông cha ta xưa đã từng dặn dò:

*“Lời nói chẳng mất tiền mua
Lựa lời mà nói cho vừa lòng nhau”*

Cũng chính bởi ý thức được điều này. Tại sao có những câu nói ra được người khác đón nhận nhiệt tình nhưng cũng có những câu nói làm người khác cảm thấy khó chịu? Có những câu nói có thể làm thay đổi một số phận nhưng cũng có những câu nói có thể kết thúc cuộc đời một con người. Thế mới biết lời nói có sức mạnh to lớn như thế nào. Tuy vậy, con người lại thường không biết trân trọng những gì mình đang có. Có trong mình một phương tiện giao tiếp hữu ích là quan trọng nhưng đôi khi người ta lại không biết cách để sử dụng nó có ý nghĩa.

Lời nói ra giống như bát nước đã hắt đi, dù có cố gắng thế nào đi nữa thì cũng không thể thu lại được như cũ. Thế nên mới có chuyện chỉ một câu nói nhỏ mồm mà vạch trần bản chất ích kỉ, nhỏ nhen của ông thầy đồ nọ. Thầy tham ăn, trong một lần đi ăn cỗ mang theo cả học trò. Nhà chủ mang bánh ra thiết đãi. Thầy ăn nhiều mà vẫn thòm thèm nhưng ngại gia chủ nên cầm một cái đưa cho học trò, kèm theo một cái nháy mắt ẩn ý. Cậu học trò đáng thương không hiểu nên cầm chiếc bánh ăn ngon lành. Thầy tức lắm nhưng không làm gì được. Trên đường về, trò đi như thế nào cũng bị thầy quở

trách, mếu máo hỏi thầy. Thầy tức mình: “Thế bánh của tao đâu?”. Chỉ một câu nói lỗ miệng ấy thôi cũng đủ để khiến nhân cách của ông thầy đồ bị hạ xuống mức thảm hại, không thể cứu vãn được.

Trong quan niệm của cha ông “quân tử nhất ngôn”, người quân tử phải là người nói một là một, nói lời phải giữ lời. Đó là một tiêu chí để đánh giá và phân biệt với kẻ tiêu nhân. Thế mới biết giá trị của lời nói từ xưa đã được đề cao như thế nào.

Thời hiện đại, nắm được giá trị lời nói cũng như vận dụng nó phù hợp với từng hoàn cảnh, cũng như tâm lí của người mình giao tiếp cũng là một bí quyết của thành công. Lời nói là thứ có thể tác động rất lớn đến người khác. Nếu như biết cách sử dụng khéo léo thì những gì nó mang lại cho bản thân và những người xung quanh là rất lớn.

Thời gian đến cùng với nó là những cơ hội, nhưng nếu ta không biết nắm bắt chúng thì cơ hội sẽ qua đi. Thời gian không chờ đợi một người nào. Có những cơ hội do con người tạo ra, cũng có những cơ hội do bên ngoài đưa đến nhưng không phải lúc nào nó cũng được thể hiện rõ ràng và dễ nắm bắt. Cơ hội có khi gõ cửa rất khẽ và đến lúc nó qua rồi người ta mới nhận ra rằng mình vừa để tuột mất. Khi ấy, dù có nuối tiếc thì cũng không thể thay đổi được, và cái lần thứ hai sẽ chẳng biết khi nào mới có thể quay trở lại.

Hồ Chí Minh, vị lãnh tụ, nhà quân sự vĩ đại của dân tộc Việt nam chẳng phải vì nhận ra thời cơ cách mạng đã chín muồi mà lãnh đạo nhân dân thực hiện thành công Cách mạng tháng Tám năm 1945, lập ra nước Việt Nam dân chủ cộng hòa? Nếu không có sự phân tích tình hình đúng đắn, chớp thời cơ có một không hai thì “*Pháp chạy. Nhật hàng. Vua Bảo Đại thoái vị.*”, nhân dân chuẩn bị được thế và lực sẵn sàng cho cuộc khởi nghĩa thì đã không thể nào có được độc lập như ngày hôm nay.

Có một điều gì đó tương đồng giữa cơ hội với việc nắm bắt vẻ đẹp, “*bắt những vật thoáng qua phải dừng lại trong nhiều thế kỉ*” như trong “*Nghệ thuật nhìn thế giới*” (Bông hồng vàng) Pau-tốp-xki đã đề cập đến. Người họa sĩ bối rối trước vẻ đẹp của tạo vật đang trong sự vận động bày ra trước mắt nhưng lại không làm sao có thể dừng nó lại để thưởng ngoạn. Con giông đến mang lại bức tranh đầy màu sắc, nhưng đó chỉ là một khoảnh khắc. Và khi nó qua đi rồi người ta chỉ còn biết tiếc nuối: “Thế là hết!” – Họa sĩ xúc động kêu lên – Cái cảnh hỗn độn này ta chẳng được thấy luôn đâu”. Tất nhiên rồi sẽ có những cơn giông khác nhưng những mảng màu, những khoảnh khắc của những lần sau đó sẽ không bao giờ có thể giông lần này. Và cũng có nghĩa là chẳng bao giờ người nghệ sĩ được lặp một lần thứ hai như thế. Có lẽ đó chính là điều làm cho anh ta phải suy nghĩ nhiều nhất. Cơ hội cũng vậy, có thể sẽ có một cơ hội khác đến sau cơ hội vừa qua đi, nhưng nó không bao giờ lặp lại như cũ. Và hơn nữa, để có được một cơ hội không phải là một điều đơn giản.

Nhận thức được điều này ta càng thấm thía sâu sắc hơn giá trị của những gì ta đang có mà nắm bắt và tận dụng nó. Thời gian qua đi sẽ không bao giờ quay trở lại, vì vậy con người cần phải biết quý trọng thời gian, biết quý trọng những gì đang thuộc về mình. Tận dụng thời gian để làm những việc có ích cho bản thân cũng như cho xã hội. Thời gian hiện tại đối với những người đã trải qua phần lớn cuộc đời không vận động nhiều. Họ thường hướng về quãng thời gian trong quá khứ, để chiêm nghiệm lại những gì mình đã và không làm được. Khác với đó, người trẻ tuổi lại là những người đang được sống với khoảng thời gian đẹp nhất của cuộc đời mình, thời gian của sức trẻ, của tình yêu, của những đam mê và khát vọng. Cần phải quý trọng và phấn đấu hết mình trong những phút giây hiện tại. Biết được sức mạnh của lời nói, mỗi chúng ta cần phải cẩn thận và chín chắn hơn khi ăn nói, mở lời.

*“Lời nói chẳng mất tiền mua
Lựa lời mà nói cho vừa lòng nhau”*

Cũng luôn cần phải biết nhận biết, nắm bắt và tận dụng cơ hội. Bởi có những thứ, nếu như bỏ qua chúng có thể ta sẽ phải nuối tiếc suốt cả cuộc đời. Cuộc sống hiện đại năng động càng đòi hỏi nhiều hơn nữa sự nhanh nhậy của mỗi người. Và có một điều có thể chắc chắn là những ai biết quý trọng thời gian, quý trọng mỗi lời nói ra cũng như mỗi cơ hội đến với mình là người sáng suốt. Và họ sẽ thành công.

“Có ba điều trong cuộc đời nếu qua đi sẽ không lấy lại được: thời gian, lời nói, cơ hội”. Con người hãy ý thức sâu sắc giá trị quý báu của chúng để không bao giờ phải nói lời hối tiếc.